

Ajahammas pureb ausammast

**Pajusti klubi ees seisva
Vilde mälestusmärgi
tammine tagasein peh-
kib, ehkki öeldakse, et
tammepuu on igavene.**

Aivi Pargi

Kirjanik Eduard Vilde 135. sünniaastapäeva aegu ausamba jalamile lilled asetanud Ilmar Bork, kunagise Vilde-nimelise kolhoosi arhitekt ja mälestusmärgi üks rajajaist, ütles, et lagunemine pole alanud kolhoosi likvideerimise järel, vaid juba varem.

"Nii kaua, kui mina siin tööl olin, immutati tammepuust tagaseina igal suvel, nüüd pole seda vist küll juba kolmkümmend aastat tehtud," arvas ta lagunema kipuvat ehitist silmitsedes.

Ilmar Bork rääkis, et Pajusti sai Vilde ausamba 35 aastat tagasi rahvakirjaniku 100. sünniaastapäevaks üsna omapärasel moel: Tallinna kavandatud monumendi valmimine viibis ning oli näha, et seda ei jõuta õigeks ajaks valmis. Kavandatav juubeli tähistamine ausamba avamisega oli aga üleliidulise tähtsusega üritus, mille toimumisel Moskvast silm peal hoiti.

"Arnold Green helistas detsembri keskpaiku kolhoosi ja palus asi ette võtta, Lepasaar, toonane kolhoosiesimees, jäi nõusse," meenutas Bork.

"Edasi läks väga kiireks, sest aega oli vähe. Otsustasime teha lihtsa mälestus-samba pronksbüstiga, mille modelleeris foto järgi skulptor August Vomm. Vomm oli energiline ja karme mees, käisin büsti tarvis tema juures Kadriorus paar korda modelliks."

Samba materjalina kasutati kohalikku põllukivi, aga kohe algusest peale oli tegijaile selge, et graniit tagaseinaks ei sobi. "Tulime mõttele teha see puidust - tammepakkudest - ja nii saigi mälestusmärk tammise tagaseina, mille elueaks arvestasime 50 aastat," jutustas Bork. Ta lisas, et tegelikult on tamm igavene. Muidugi vaid siis, kui tema eest hoolt kantakse.

**Arhitekt Ilmar Bork
mälestab Vildet.**

Kalev Lilleorg